

Demokracija v Veliki Britaniji šepa

Prejeli sedem milijonov glasov in dobili le 52 mandata. Novi parlament bo kariera angleške buržoazije. Delavstvo poraženo, ne pa buržoazija.

Velika konservativna zmaga pri zadnjih parlamentarnih volitvah lahko pomeni zmagovito buržoazijo, kot je bila zmaga črta nad revolucijo. V dobi revolucije je bilo delavstvo poraženo, kar je zopet vstalo silhejše kot prej in naredilo konec v vsej ruski buržoaziji. Demokracija v Angliji se ne more niti primerjati s caristično Rusijo. Z zgodovinskega vidika pa se lahko primerja z angleško buržoazijo nad revolucijo. In zgodovina se lahko v drugi obliki tudi v Angliji.

Demokracija, katerega priznavajo najzaprtejši torijci, je, da novi parlament ne bo reprezentativni političnega mnenja, ker ne bo predstavil sil političnih strank. Vse to na primer dobili volitvah nad sedem milijonov glasov in MacDonaldisti štirinajst milijonov. In medtem, ko bodo sledili nad 550 poslancev v parlamentu, bo delavska stranka imela le 52 zastopnikov.

Demokracija je kriv zastareli volilni sistem, katerega bi bila zadnja zmaga vladalo lahko amandamentov liberalcev, ampak spremembo vedno zavlačevali. In bila zanjo navdušena. In pa je delavska stranka ostala enak bi kot so ga liberalci predzadnjih volitvah, ko prejeli pet milijonov glasov in dobili le nekaj nad 50 poslancev.

Demokracija stranka je bila v teh volitvah sicer razbita, ampak tudi delavska stranka traja. Zastaralega volilnega sistema. Ako se naj Anglija ne izboljša, ampak parlamentarno razvija in izvede te družabne reforme — na primer podpiranje industriji, kar dobi večino ljudi za demokracijo, tedaj je potreben novi volilni sistem.

Demokracija za veliko konservativno nosila v prvi vrsti MacDonald in Snowden. George Lansbury, edini član laborističnega kabineta, ki je zmagal, je priznal, da je delavstvu prizadela posebno Snowden, ki je janičarsko napadal delavstvo. Njegova izjava, da demokracija program delavske stranke "boljševizem", je namočan vtis na srednje slova. In svojim osebnim vplivom MacDonald ne le združil vse negativne elemente v liberalni vred proti delavstvu, ampak je tudi potegnil poldrug milijon delavskih glasov.

Demokracija v opozicija bo brezmočna in bo kvečjemu lahko le protestirala. Angleško delavstvo bo kmalu spoznalo silno prevaro, ker gotovo je to, da bodo torijci navallili na socialne davjate in brezposelnostno podporo. V zunanji politiki se bodo približali Franciji in mednarodna atmosfera bo bližnji bodočnosti postala še bolj napeta kot je danes. Odnosaji z Rusijo se bodo ohladili, ako ne pretrgali, kar zahteva Churchillova skupina.

In MacDonald? Nihče ne veruje, da bo on kontroliral situacijo. Lansbury je rekel, da je premijer dokončal v Angliji in je le ujetnik konservativcev. Politčno bo mogoče še aktiven kot viceroj v Indiji ali pa poslanik v Washingtonu. Doma ga torijci več ne potrebujejo, delavstvo ga pa ne bo maralo. In za Snowdena pa je pripravljeno mesto v lordski zbornici.

Za delavstvo so bile te volitve in manjšinska vlada dobra kola, ki mu je sicer prinesla trenuten poraz, ampak tudi pospešila končno zmago.

VPLIV FAŠIZMA V NEMČIJI NA RAŠČA

Hitler na delu z organiziranjem nove "države." Pravi, da njegova stranka šteje dvanajst milijonov članov.

Berlin, 2. nov. — Poleg vlade nemške republike, poleg 17 državnih vlad, vstaja tretja vlada, ki bo "država v državi" in kateri bo načeloval voditelj nemških fašistov Adolf Hitler. "Fašistovska stranka šteje dvanajst milijonov članov," je dejal Hitler ogromni množici ljudi, ki se je večer zbrala, da sliši njegov govor. Svojim pristajem je povedal, da dan, ko bodo fašisti prevzeli krmilo vlade, ni več daleč.

Opazovalci politične situacije v Nemčiji pravijo, da Hitlerjeve besede o fašistični državi, ni prazno bahaštvo. Stranka ima svoje organizacije širom Nemčije, svoje "sunkovne čete" in svoj glavni urad v Monakovem. Hitler je pridobil na tisoče pristavev, ko jim je obljubil službe v fašistični državi. Militaristično vešanje, parade in tajne organizacije so privedle na tisoče drugih v fašistično stranko. Vse to pojasnjuje Hitlerjev vpliv v Nemčiji, ki postaja od dne do dne večji.

Fašistični izgredi v francoskih mestih

Pariz, 2. nov. — Pri večerajšnjih svečanostih na grobovih italijanskih vojakov v obeh francoskih mestih Niceju, Chamberyju in Dijonu je prišlo do izgovorov, v katerih je bilo trideset ljudi ranjenih, šest težko. Med zadnjimi so bili trije uradniki italijanske konzulate v Chamberyju.

V Chamberyju je Antonelli Caprini, poslanec v italijanski državni zbornici, povzročil izgrede, ko je v svojem govoru omenil obletnico fašističnega pohoda v Rim. Nekateri so pričeli vpiti "Živio Mussolini!" protifašisti so pa kričali "Proč z diktatorjem in fašizmom!" Temu je sledila bitka na pesti in z orožjem.

Tajnik angleške rudarske unije umri

London, 2. nov. — A. J. Cook, dolgoletni tajnik Britske rudarske federacije in vodilna osebnost v delavskem političnem gibanju, je danes umrl.

Japonski poslanik Jotizava v Zenevi se igra z Ligo narodov, dočim se njegova vlada igra z Mandžurijo.

Konferenca o vojnih dolgovih

Nemčija urgira takojšnje sklicanje konference. — Moskva vidi v tem priprave kapitalističnih držav za napad sovjetske Rusije.

Berlin, 2. nov. — Kancelar Bruening je apeliral na ameriškega, francoskega in britanskega poslanika, naj kooperirajo z njim v poskusu, da se čimprej skliče mednarodna konferenca, ki naj bi razpravljala o vojnih dolgovih in nemških reparacijah.

Nemški poslanik v Parizu dr. Leopold von Hoesch bo ostal še nekaj dni v Berlinu, kjer se bo udeležil seje francosko-nemškega komiteja, ki bo diskuziral o načrtih glede ekonomske kooperacije med Nemčijo in Francijo. To vprašanje je bilo stalno na površju od časa, ko je bil Berlin informiran, da valed kritične situacije v Veliki Britaniji angleški bankirji zahtevajo, da jim Nemčija čim prej vrne vsoto pol milijarde dolarjev, katero so jim posodili.

Moskva, 2. nov. — Bojazen pred združenim kapitalističnim fronto se spet zrcali v vesteh tujaknjega časopisa, kar je rezultat Lavalovega oblača v Washingtonu in izjave Thomas W. Lamonta, v kateri je urgiral Nemčijo in Francijo na skupno akcijo.

Pod naslovom "Združene države in Francija v vlogi žandarstva" je "Pravda" objavila vesti iz Francije in Amerike, kjer je rečeno, da je predsednik Hoover zagotovil premijerja Lavalu, da Francija lahko prevzame vodstvo v "rekonstrukciji Evrope."

"Vse kaže, da sta predsednik Hoover in Laval govorila o formiranju enotne fronte proti sovjetom," piše Pravda. "Jasno je, da je francoski imperializem dobil dovoljenje od Amerike glede organiziranja protisovjetskega bloka, pri čemur mu je bila obljubljena pomoč Združenih držav."

Osnutek indijske ustave objavljen

Osnutek predvideva parlament dveh zbornic. Gandhi razočaran.

London, 2. nov. — Prvi važni rezultat indijske konference "okrogle mize" je bil objava osnutka federalne ustave za Indijo. Osnutek, ki ga je objavil Sankeyjev komitej, daje Indiji federalno konstitucijo, ki se skoro v ničemer ne razlikuje od dokumenta, ki ga je sestavila ameriška ustavodajna konvencija leta 1778. Kot ameriška konstitucija, tako tudi osnutek ustave za Indijo predvideva centralni parlament z dvema zbornicama. Višjo zbornico bi tvorilo dvesto članov, katere bi izvolile provinčne legislature, nižja zbornica bi pa imela tristo članov, kateri bi bili izvoljeni pri direktnih splošnih volitvah.

Gandhi se ne strinja z osnutkom in bo najbrž organiziral opozicijo. On je agitiral za parlament, ki bi imel samo eno zbornico in katere člane naj bi se izvolilo nedirektno.

Amerika bo mogoče reducirala francoske dolgove

Pariz, 2. nov. — List "Midi" je večeraj objavil intervju med premijerjem Lavalom in svojim poročevalcem, v katerem je prvi namignil, da bodo Združene države reducirale dolgove, ki jih je Francija napravila v Ameriki. Laval je dejal, da sta s Hooverjem razpravljala o vprašanju revizije vojnih dolgov in da sta uvidela potrebo take revizije v tej dobi ekonomske depresije. Ko je poročevalec omenil, da je Amerika prvič privolila v eventualno redukcijo francoskih dolgov, je Laval dejal, da to ni slabo tolmačenje njegovega razgovora s Hooverjem.

SPORAZUM MED RUSIJO IN JAPONSKO

Obe vladi sta obljubili, da ne bosta poslali vojaških čet v severno Mandžurijo.

Tokio, 2. nov. — Japonska vlada je objavila izjavo, v kateri je rečeno, da je sklenila dogovor s Rusijo, da ne bo nobena poslala svojih čet v severno Mandžurijo, kjer imata obe državi ekonomske interese.

Japonska bo obdržala kontrolo nad južno Mandžurijo, kar je razvidno iz naznanila državam, ki so članice Lige narodov, in v katerem japonska vlada pojasnjuje in zagovarja svoje stališče.

Bojazen Rusije, da bi Japonci utegnili raztegniti svojo kontrolo nad severno Mandžurijo, je dala povod razgovorom med japonskim poslanikom v Moskvi in komisarjem sovjetskega zunanjega urada. Ta dva uradnika sta se dogovorila, da Rusija ne bo poslala vojaštva v Mandžurijo, da zaščitita Kitajsko vzhodno železnico, Japonci pa ne bo poslala svojih čet v severno Mandžurijo.

Japonske intrige v Mandžuriji

Evidenca kaže, da Kitajci niso razstrelili železniške proge in s tem provocirali japonske intervencije.

Mukden, Mandžurija. — Dasi med evropskimi in ameriški bizniskimi krogi prevladuje različna mnenja, da li je bila japonska militaristična intervencija v južni Mandžuriji upravičena, se val strinjajo v tem, da za incident, ki je dal povod za intervencijo, Kitajci niso odgovorni.

Japonska vlada je obtožila Kitajce, da so v noč 18. septembra razstrelili del proge južnomandžurske železnice in napadli japonske čete, ki so taborele v bližini. Nihče, kateremu je situacija znana, ne verjame temu poročilu, kajti japonske militaristične avtoritete so same podale več konfliktnih izjav o incidentu. Da niso Kitajci napadli japonskih čet, je razvidno iz dejstva, da je v bitki padlo kroj tristo Kitajcev in samo dva Japonci. To vse kaže, da so Japonci provocirali incident z namenom, da se polaste Mandžurije.

Raketirji oskubili skebe in delodajalce

Boston, Masa. — "Skebaka unija" je najnovejši raket v stavki pristanišnih delavcev. Nekdo je oskubil 500 zamorakih stavkolomcev za tri dolarje vsakega, ko jih je "organiziral" v "novi" uniji. Ko je prejel denar, je izginil v noč. Nekdo drugi pa je potegnil neunijske podjetnike za \$350, ko je po zvijači dobil to vsoto, ki je bila namenjena za izplačitev delavcev.

Russell Sherwood, ki se skriva v Mehiki pred prokuratorsko korupcijo v New Yorku. Sherwood je vodil borzne spekulacije v obsegu enega milijona dolarjev za newyorškega župana Jimmieja Walkerja.

Vladna diktatura v Angliji

Kabinet, ne parlament, bo imel glavno besedo. Debate o važnih vprašanjih v parlamentu izključene.

London, 2. nov. — Ramsay MacDonald je sedaj na delu s sestavo novega kabineta, ki bo vladal Veliki Britaniji v prihodnjih petih letih, kajti v sedanjih situaciji bo kabinet, ne parlament, imel vso oblast.

Angleška zgodovina ne pozna alične parlamentarne situacije, kajti pristali nacionalne vlade tvorijo devet desetih članstva v poslanski zbornici. Večino imajo konservativci, od katerih so mnogi brez parlamentarnih izkušenj. Opozicija s strani laboritov ne bo prišla v poštev, kajti vsi glavni voditelji delavske stranke so bili poraženi pri volitvah.

MacDonaldova vlada se sploh ne bo osirala na opozicijo, ker ve, da se bo parlament ravnal po diktatih kabineta. To izključuje debate in kritiko. Vsi vladni ukrepi in načrti bodo sprejeti brez ugovora. Blateno bo v Veliki Britaniji vladala diktatura alična Mussolinijevi v Italiji, toda v obliki parlamentarne vlade.

Litvinov obnovil sporazum s Turčijo

Carigrad, 2. nov. — Maksim Litvinov, sovjetski komisar za zunanje zadeve, je dospel semesta iz Angore, glavnega mesta Turčije, ter izrazil zadovoljstvo nad uspehom glede podaljšane pogodbe s Turčijo, ki je bil podpisan 1. 1925 v Parizu.

Premijerje v oboroževanju

Petnajst držav se je izreklo za predlog Lige narodov.

Zeneva. — Petnajst držav, med njimi Amerika, je podalo formalno izjavo, da so pripravljene podpisati predlog Lige narodov, da se ustavi oboroževanje za eno leto. Premijerje v oboroževanju naj bi stopilo v veljavo takoj in naj bi trajalo dvanajst mesecev. Francija je sprejela predlog s pridržki. Izjavila je, da je pripravljena sodelovati, če se bodo tudi njene sosede izrekle za predlog Lige narodov.

Velika Britanija, Nemčija in Italija še niso odgovorile. Italija bo naštred nedvomno odobrila, kajti ona je prva predlagala ukinitve oboroževanja.

Danesnje volitve

Trije govorniki, pet kongresnikov in občinski odbori v mnogih mestih bodo izvoljeni.

Chicago. — Danes so volitve v nekaterih državah in mnogih mestih Amerike. V treh državah — New Jersey, Kentucky in Mississippi — volijo govornike. V Kentuckyju volijo tudi poslance za državno zbornico.

Od lanskih volitev se je izpraznilo največ radi smrti, sedem kongresnih mandatov in danes izvolijo pet kongresnikov: dva v Ohio in po enega v Pennsylvania, New Yorku in Michiganu. Od tuda teh volitev zavisi kontrola spodnje zbornice novega kongresa, ki se otvori prihodnji mesec. Danes je v zbornici 214 demokratov, 213 republikancev in eden farmer-laborit.

Lokalne volitve županov, občinskih odborov in drugih uradnikov so v mnogih mestih. Najvažnejša za delavce je volilna bitka v Readingu, Pa., kjer so se republikanci in demokrati združili proti sedanji socialistični upravi, da jo izpodrinejo. Zanimiv volilni boj je tudi v Clevelandu, kjer je udeleženi več slovenskih kandidatov.

IZKORIŠČANJE DELAVCEV PRI VLADNIH DELIH

Kontraktorji totalno ignorirajo zakon o običajnih mezdah. Delavcem plačujejo polovico manj kot bi morali. "Red tape" služi podjetnikom.

Washington, D. C. — Zakon, katerega je kongres sprejel pri zadnjem zasedanju v svrhu protekcije delavskih plač pri vladnih delih, je krpa papirja. Kontraktorji, ki gradijo vladna poslopja, ga skoro totalno ignorirajo krišem Združenih držav. To priznava tudi delavski departament, v čigar področje spada enforširanje tega zakona.

Zakon se krši pri več kot 150 vladnih gradbenih projektih in departament sa delo pravi, da ne more koregirati situacije. Enforširanje zakona je v veliki meri odvisno od vladnih inšpektorjev, ki se pa le malo brigajo za kršitev zakona in mnogi pravniči. Dosedaj je bilo izvravnih, laven navedenih, le štirideset slučajev, v katerih so bili kontraktorji prisiljeni na plačevanje mešde v smislu zakona.

Kontraktarna dela so večinoma v rokah openšparakih podjetnikov, ki imajo šudovito velik vpliv pri administraciji. Ti podjetniki ne plačujejo unijakih mešd, dasi je delavski tajnik Doak še v treh odlokih naglašal, da zakon o "običajnih mezdah" pomeni unijake plače, in so tudi vsi kontrakti oddani a tega vidika.

Pri vseh 150 gradbenih projektih, proti katerim se nanasajo pritožbe, so plače nižje kot "običajne". V nekaterih mestih so polovico nižje kot unijake, na jugu so v nekaterih krajih celo polovico nižje kot jih plačujejo tešakom tovarniški podjetniki. V Ford Beningssu, Ga., plačuje neki kontraktor navadnim delavcem 15 centov na uro. Delavci se pa morajo voziti na delo s busom, kar jih stane dnevno 50 centov. Od zaslužka jim ostane dnevno le 70 centov za osemurno delo.

Pri izkoriščanju se mnogi podjetniki poslužujejo tudi velike brezposelnosti med izšušeni delavci, katere uposljujejo kot tešake, opravljajo pa mehanska dela.

Poleg brezbržnih vladnih inšpektorjev je največja zapreka proti remeduri te situacije, "red tape" — zavlačevanje, ki traja mesece, predno je rešena posamezna pritožba. Pri gradbi nekake vladnega poslopja v Washingtonu je vzelo šest mesecev, predno je bil kontraktor prisiljen plačevati običajno mešdo. Medtem časom pa je bilo delo še na polovico gotovljeno. Pri manjših projektih je delo navadno prej končano kot pride ukaz za plačevanje običajne mešde.

Tretja zapreka je politični graft. Več konstrukcijskih del je bilo še na primer oddanih tako zvanim "fly-by-night" kontraktorjem, ki so kontraktorji le po imenu, delo pa oddajo podkontraktorjem po tako nizkih cenah, da je slednjim nemogoče plačevati običajne mešde. Ti poimenaki kontraktorji so seveda prijatelji vplivnih politikov, a katerimi si običajno dele "zaslužek" — graft.

Situacija postaja tako škandalozna, da bo kongres najbrž uvedel preiskavo v svrhu izboljšanja zakona in odpravo grafta.

Zasedanje ilinoiske legislature

Chicago, 2. nov. — Governor Emmerson je sklical izredno zasedanje državne legislature za 5. novembra. Na zasedanju bodo poslanci razpravljali o odpomoči za mesto Chicago in okraj Cook, ki se nahajata v finančnih poteškočah.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE POSPOBNE ZVEZE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravna drava (Ivan Činčič) in Kanadi \$1.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$5.00 na štiri leta, \$8.00 na osem let, \$10.00 na deset let, \$15.00 na petdeset let, \$20.00 na stoletje \$25.00

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$1.00 per year, Chicago and Europe \$1.50 per year, Sweden \$2.00 per year.

One year in advance—Receipts are not returned.

Advertising rates on application—Manuscripts will not be returned.

Member of the Federated Press

Glasovi iz naselbin

Zanimive besede iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročevalci dnevni, ki jih Prosveta prima, dnevno v listu "Glasovi iz naselbin" naj vselej podpisajo svoje polno ime in naslov, kar naj tudi, kar naj tudi, da jasno je za vsi prijatelji. Poročila in dopisi naj bodo jedrasti, kratki in resnični; splošni morajo biti v dostojnem tonu. Na anonimna pisma in dopise se ne home odzivali.)

Prigovori živali in rastlin

Milwaukee, Wis. — Jeseň je tu in zima prihaja. Vse živali in rastline so se pripravile in preskrbele za zimo. Ali se je človek delavec tudi pripravil za zimo kakor so se rastline in živali? Vsekakor odgovoril, da ne. Zakaj ogromna večina delavcev je tako dobra, da pusti vzeti dobrane mali skupini brez dela. Človek-delavec si je napravil stroje, da bi mesto njega opravljali težka dela, pa je stroje vzel v svojo oblast brezplodni človek in jih napravil, da samo zanj delajo ter s tem vrgele na cesto ogromno število delavcev, ki nimajo zasluga in so v pomanjkanju in nepriljubljeni za zimo.

Izdelali so zemljo, jo preorali in posejali. Rodi obilnega sadu in kljub temu morajo stradati. Napravili so brez števila oblek in kljub temu morajo hoditi razcpani in boš. Nakopajo ogromne kupa premoga, kljub temu zmrzujejo pozimi. Napravili so si železničnice, da bi se vozili, kljub temu hodijo po železniških tirih ali se pa vozijo na strelah železniških vozov.

Človek-delavec, kdaj se boš spametil toliko, da si boš pridržal dobrane, ki jih sam produciraš, zase, da se ti ne bo treba bati zime in biti v pomanjkanju? Kdaj se boš spametil, da boš kopal premožje zase, da ti ne bo treba smrzovati pozimi? Kdaj se boš spametil toliko, da boš hiše gradil zase, da ti ne bo treba spati v Hooverjevih hotelih, v parkih, na cementnih stopnicah in v starih razbitih bahtah ter železniških vozovih? Človek-delavec, kdaj se boš toliko spametil, da boš oral in sejal sam zase, da se ti ne bo treba bati stradanja in pomanjkanja.

Dragi čitatelj, resnično ti povem, da nikdar drugače ne bomo prišli do tega mirnega potoma, da bi imeli sami to, kar producira, dokler se ne organiziramo strokovno in politično. Pa še bolj je vaša politična organizacija, ker s politično organizacijo si mnogo lažje izboljšamo življenjski standard kakor pa s strokovno. Strokovna organizacija nam bi pa služila v izboljšanje delavskih razmer, zato sta nam obe potrebni. Ako se nečete organizirati v obeh, organizirajte se vsaj politično — v socialistični stranki, ki je še močna povsem svetu, ravno tako tudi v Ameriki. Raste v veliko naglavo s vašim dnem, tako da danes postavi svoje kandidate skoro po vseh državah in občinah. Kadar so volitve je dolžnost vsakega delavca-državljanca, da gre voliti in voli za socialistične kandidate, ker le ti so delavski. Če jih izvolite, ste prav gotovi, da bodo delali za vaše interese.

Joseph Ule.

Moderne skrivnosti

Prosveta ima zelo velike zasluge za naš narod že s tem, da je razsvetlila zelo mnogo verskih in narodnih skrivnosti, o katerih je bilo med maso napačno pojmovanje.

Pojavile so se pa v sedanjem času av. privatne iniciative neke čudne skrivnosti — in bi bilo dobro, če jih kak dopisnik izčisti. Znano je vsem "pravovernim" v tej deželi, da je privatni kapital zelo dober in bogaboječ, vedno daje Bogu kar je božjega, hudiču pa figo!

Bila je mala skupina agnostikov v tej deželi še med vodilnimi revolucionarji in tudi danes jih še precej živi, vendar je pa to število precej nezadovoljno v primeri z vsem prebivalstvom. Srečna dežela, v kateri je ljudstvo zadovoljno, če se jim obljubi medeno kraljestvo po smrti. Po svetu se pa ljudje ne počutijo tako srečne. Tam nekje na vzhodu so se atelisti tako pomnožili, da so ugrabili celo popreje na "onem svetu" srečno deželo in sedaj hočejo to "srečno ljudstvo" prisliliti, da bi dobro živele na tem svetu. Vsi skupaj so se zapisali repatemu lučferju, ki jih menda sedaj vodi v pogubo — sreče.

Ti ljudje so že sami mojstri v propagandi proti veri in kapitalu, a pri tem jim pa naš kapital in vera sama pomagata. Ali ni to skrivnost? — V Prosveti čitam,

da se je v neki presbiterijanski cerkvi posvetilo celo predigo same sovjetom za propagando in celo veliki dnevnik delajo zastoj najboljše propagando. Za časa vojne je bila vsa propaganda dobro plačana z zlatom, zalita s krvjo in celo vdišavljena z ženskimi ecefiam dragocenosti. Neverni pa dobijo od izvoljenih vse to popolnoma zastoj: Pač skrivnost!

Začnimo graditi delavsko republiko, kjer živimo. To so zelo pomembne besede. Zeleti je, da bi ta klic odmeval skozi vse borbne proletarske bajte, ne samo v Prosveti. Tudi ni dvoma, da bi se dobili med Slovenci resni in dobri graditelji, vendar pa vsi skupaj niti toliko ne zaleženo kot glas vpijočega v pučavi —. Da, treba bo nekaj takega zgraditi, ali kdaj? Jutri ali čez sto let, in kako? To so pa aaveda še nepojasnjene skrivnosti. Veliko graditeljev misli, da bi se dala takaka republika pričarati z neko zapisano voljo na čisto lahak način, recimo nekako tako kot bi čarovnik potegnil zajčka iz zraka.

To je sicer zelo idealno, ali taka haluznost ni na mestu za resne graditelje. Treba je vendar pomniti, da so možje, ki so prvi zaaanjali o socialistični republiki, kogoraj vsi tragično končali. Bgovi so goskrbeli, da so eni osepeli in drugi izgubili glavo. Na listku zapisana volja je pač instrument izražanja želje, ni pa to še zidanje: Kdo bo pa izvršil namen? Ničče drugi kot delavci sami bodo morali to izvršiti — treba bo pa za to veliko inteligence, resne volje in skrajnega poguma! Ali imajo naše delavske glave že dovolj te kremenitosti? Jaz je ne vidim, pač pa imajo na glavi več kot dovolj masla in otrobov.

V preteklih desetih letih delavska zavestnost v tej deželi očitno nazaduje. Vzemimo za vzgled dobro obstoječa rudarska mesta. Obečje sedanje generacije so zgradili in za mnogo let obdržali največjo agresivnost — "craft" unionizma v U. S. in Canadi. Dvignilo se je mnogo unijskih dvoran, kjer so premozarji brez strahu drug drugemu potolžili svoje tečnje. To se ni seveda še nobenkrat ujemale s "robotstvom individualizmom". Nekateri dvorane imajo celo izvrstno knjižnico.

Bil sem že večkrat v UMW od A. dvanajst, kjer imajo celo vrsto knjig od svetovnih pisateljev in mislecev, ki so proletarce učili in delali za njega načrte in za delavsko republiko. Ali kdo ta važna dela čita? Še nobenega nisem videl. K večjemu kdo prežvekuje sportne novice, ali pa kvarti zrak pri kartah.

Louis Adamci pravi v noveli "The Land of Promise", da so Amerikanci smatrali nemisleče

Newyorški državni bančni nadzornik Broderick je obtožen, da je slabo nadzoroval banke, ki so propadle in ljudje so izgubili denar.

insejence za nekak "potrošen denar" (moj), ki katerega se iztignili bogastvo te dežele. Morda bo potreba imeti za gradbo delavske republike tudi nekaj "dunga"? Skoraj gotovo bo tako; nekam bo treba porabiti te vrste material, ker drugače bo v napotje.

Važno za vsakega delavca danes je, da ve to: dokler on ni lastnik stroja, bo sušen stroja. Gotovo bodo dopisniki o tem še kaj več pisali. Mene bi najbolj zanimalo, na kakih temeljih se bo gradilo. Kakšno stredo in dimnik bo imela "Republika" — za sedaj še ni važno.

Frank Klopčič.

"Pranje zamorca"

Cleveland, O. — Vas prijatelj in naš urednik "Enakopravnosti" se hoče prati pred člani S.N.P.J. v aredinih številkih "E." Kako nedolžni da so pri njegovem listu. Krivdo seve za napredne boje kot njegovi drugi hoče neeti v Chicago k urednikom Prosvete in Proletarca. Vsega so krivi socialisti, posebno Siskovich in Skuk. Tudi Ludvika Medvedka je kot socialisti zraven dedal, to pot v uredniški članek, dne 21. okt. 1931. Čudno, naj so Ludvika zmerom pristiževali k proletarizmu in dr. Kernovim — socialistom.

Jaz za moje osebo bom pa še vedno trdil, da so vse boje odgovorni pri "Enakopravnosti", uredniki in razni skrivališča z raznimi imeni.

Ali mi morejo povedati pri "E." zakaj je bil Svetozar Banovec napaden v njih listu? Kaj jim je bil on šalega storil? In pa tista senzacija 22. novembra 1928?!

Pa si oglejmo samo tale članek, ki je bil priobčen v "E." 30. maja 1930. Ali prihaja to iz vs. pisama? Ali je to vabilo na piknik? Urednik nam naj pove, če taki-le člani ne povzročajo prepričev, Enakopravnost je zamorec, ki se ne da oprati. Torej, ponatanimo članek naših anglejev varhev pri "E." Glasil ne:

"Teden dni je trajala šalegra v vašem svetilu. Priča ste ji bili. Narod je čutil s vami, protestiral je z vami s tako mogočnim glasom, da je vstal in čakal, gledal in se rotil s vsem in mislil. Bil si to človek, ki jih ne posebite; bila so to člove, ki so vam bile najtežje v vašem življenju. Vse vaše delo in uspešnost je bilo križano z dolžari, z delničami in s hudojbo nekaterih, ki hočejo vladati v S.N.D. Vaše delnice in dolžari, ki ste jih letno plašali na najmanj od \$2,000.00 do \$3,000.00, ne štejejo nič. Vaši prijatelji: mala društva, po številu 27 in posamezni delničarji, vse je bilo z vami vredno postavljen pod kap S.N.D. Kje je pravica, kje je demokracija, kje je bratstvo in prava narodna vzajemnost? Kdo je še med vami, ki je Slovenec ali Slovenka, ki ne čuti z vami? Kopolca ljudi je groti vam. Tisti so se obrnili proti vami, ki so bili zapeljani po par osehah, ki učijo internacionalno, mednarodnost. Kdo je sidal Slovenski narodni dom? Slovenski narod v Clevelandu ga je postavil. Zidali in gradili so ga vsi tisti, ki jim je v prvi vrsti v misli in srcu slovenska zavest, ponos in vzajemnost. Ali ga je postavila "zapoved in Chicago," ali so ga postavili socialisti, ali sta ga postavila Siskovich in Skuk? Ne in nikoli ne. Postavili smo ga vsi, naš je in nam mora ostati.

Vi kulturni delavci, bili so dnevi ko niste poznali toh volk v ovčji obleki. Danes so potegnili svoje ovčje kožuhe raz sebe ter krizali: Glasovanje je delničar. Po glasih pa je odmevalo: Krizaj jih!

Kdo je temu kriv? Ne obojate vas tista društva, ki so volila proti vam. Krivi so zastopniki, ki so grili v rokah slovenskih judetav. Slišali ste sami, ko je članstvo nekaterih draštev protestiralo proti svojim zastopnikom. Kopolca ljudi umetno uspešnost in zapeljana, ta je vladala.

"Mi imamo delnice v žepu," je izjavil zastopnik, kateremu vsaki dan lahko pokajeto vrata. "Slovenski te goveci so mi kakor tra v petli," je dostavil drugi rdečo-pobeljni greb in kakšno enakih stavke je bilo izročeno.

Členi kulturnih društev, vsi na delu! Kdor se ne strinja z vami, prepričajte ga, da je napačno poučen. Kdor ni z vami, gletajte, da ne uliva med nami ugleda in sluh, katere da je narod.

Idite na seje obeh podpornih društev, ki so glasovali proti vami. Idite in povejte, glasujte in onemogočite vse samopostavljene voditelje rdeče garde, ki hočejo strmoglaviti narodovo voljo in udejstvovanje.

Mi smo pripravljani pokoriti se večini naroda, upri se bomo pa vedno umetnemu zbiranju dušne, večini delnice, ki dela krivdo kulturnim društvom in malim podpornim društvom. Glede na to, katerega so prileteli trije gadi ptici, to gredejo ne spada in na dela nobene časti ponosni in kramni stavbi S.N.D. Dosti "metla in mape" je ostalo, da se pomete in očisti S.N.D. Kulturni delavci in ostali delničarji, vsi na delo, da očistimo S. N. Dom.

Torej, če hoče urednik z "našim prijateljem" polemizirati,

Andre Citroen, francoski Henry Ford, je prišel v Ameriko na razgovor s Hooverjem.

ima tukaj dosti "šajfe" zabada ga pere. Pa se ne izplača oglašati njih list. V vaših člankih ste mu že dokazali, da ste mu kos. To naj zadostuje.

Frank Barbič.

Ideja o odpolancu

Piney Fork, O. — V časopisje je prišla ideja, da bi se poslancu poslancu v Rusijo, da bi se na lastne oči prepričal in o položaju sam rešico poročal. Kajti prišli smo deno prepričaje, da komunističnim časopisom ni verjeti, ker so na dolgo in široko pretirano pisali o Rusiji in jo hvalili in samo hvalili, da so maršalkatega delavca zapeljali, da je šel tja, kjer so bili zelo razočarani.

Na 20. septembra na vzhodnoohijski konferenci JSZ so imeli na dnevnem redu vprašanje o odpolancu. Sprejet je bil predlog, da bo konferenca idejo podpirala, ako bo dobro izpeljana, da bo v korist delavstvu. Poslanec bi pa moral biti zanesljiv. Ko bi v Rusijo prišel, bi si moral polskati delo in različna dela delati, da bi ga ne bilo sram za najslabše delo prijeti, in da bi bil dobro izvešan delavsko, strokovno in politično. Predlagan je bil S. Anton Garden, ker on nam je močno pomagal in bil najbolj sposoben za to. S. Anton Garden je kandidaturu odklonil in je predlagal Joško Ovna. Tudi on je sposoben za to. Pomisliti je treba, da je potrebno od ruske republike imeti nekako dovoljenje, da bi naš odpolanc v Rusiji svedobno opozoval in nam resnice poročal, ker v Rusiji obstoja cenzurni zakon in bi bil mogoče prisiljen Rusijo samo hvaliti, kot dela komunistično časopisje. Ako nimate tega, je bolje, da se ideje o poslancu opusti in se pošle kako drugo pot, da bi dobili zanesljiva poročila iz Rusije.

Največje vprašanje je, kje dobiti potreben denar za odpolanc. Petsto ali osemsto dol. ni zadosti, kot nekateri menijo. Najmanj par tisoč, da je poslanec par let v Rusiji, da bi delal različna dela in opozoval, tudi če bi delal samo za hrano, samo da bi imel svobodo opozovati in svedobno poročati. Bojmi se, da bi odpolanc ne imel svobode, ako bi se komu kaj zametil, ker danes se delavcem hitro zameri. Posebno v Rusiji je treba paziti.

Pomisliti je treba, da tam, kjer je diktatura, pa naj bo fašistična ali proletarska, tam ni nobene svobode. Ruski narod je bil dolga stoletja ves čas pod carskim absolutizmom in je navajen diktature. Ne vem kako se počutijo in kako se bodo počutili, ko bodo šli iz Amerike v Rusijo. Rusija je šele pričela zidati socialistično vlado in jo bo zidala mogoče še eno dobro generacijo, če ne pride kaka bolezen vmes. Kdor se želi naseliti v Rusijo, naj bo pripravljen, da prime vsak čas za puško, da bo varoval socialistično delavsko vlado, ker vse kapitalistične vlade pasijo in delajo nato, da ji temelj spodkopljejo in upeljejo zopet stari caraki absolutizem.

Na misel so mi prišle besede Etbina Kristana, ki jih je govoril na zboru JSZ v Chicagu 1. 1916, ko je rekel: "Ako postane kaka država socialistična, bo morala delati in bo primorana za več kanonov, več pušk in več vojštv, da se bo branila in odbijala napade kapitalističnih držav." Takrat še ni bilo sovjetske Rusije. Hrvaški sodrugi so mu zamerili, so ga zmerjali s "puškarnjem" in zato so od JSZ odstopili, ker so bili pacifisti in za "uma svitli meč". Ko je carizem padel, so postali sami za pu-

(Daje se s. stran.)

Napad in obramba v stari domovini

(Nadaljevanje in konec.)

Gospoda, ali se tako skrbi za naše izljence, o katerih prinaša Vaš list same slavnepeve in bi si Vaša družba, ki je pri svojem delu za stike z inzejenci začela samo drug psemnati (pa ako bo tako prav slabo). N vemo, kaj bi sploh rekli na gornje besede? Gre denuncijantstvo bajno v klasje, je že znano stvar! Ali naj mi zagovarjamo S. N. P. J. Se bo smala že sama. Ali pribijamo zankar to-le: Ako misli kdo, da je stalna skrb stike s staro domovino, da je na tisoče in tisoče slovenskih knjig, ki jih vsako leto naroče prodajo društva S. N. P. J. in njej sorodne organizacije po Ameriki, da je prva prired skupnega izleta v staro domovino v l. 1928 in 1930, da je prvi skupni izlet Amerikance po vsej naši državi, da je pospeševanje sloveske izvirne književnosti v Ameriki, ki ga vedno "Prosveta", med tem ko klerikalni likar lepo ponatikujejo za podlitke v domovini že v knjigah izšle romane in povesti, da vsa agitacija med vojno in po vojni za našo državo, ki jo je vršila S. N. P. J., da je vsa popora, ki jo nudi glasno S. N. P. J. našim ugnikom kakor Šubljur, Lovčevci, Banovec drugim in še mnogo, mnogo drugega "protivski, protinarodni in protijugoslovanski strup" potem — blagor ma! Mi še nikdar nismo dali stalno zasledujemo "Prosveto", da bi bila navdušena "za komunistične zmote". Pa je, da je vedno Rusijo, objektivno presojava in dobro hvallila, slabo grajala, k je pač dolžnost vsakega poštenega človeka, z stiti pa naših klerikalcev, ki imajo svojo vest ko pod kontrolo. In še nekaj: v dokaz za kako prokletstvo je bil list "Prosveta" za našo izseljenje v Združenih državah, omenjamo te-le številke po stanju s dne 31. dec. 1928 (vejših številki žal nimamo pri roki):

Slovenska Narodna Podporna Jednota družtev, 60,242 članov, \$8,455,231.88 premoženja.

Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota 182 društev, 33,045 članov, \$2,056,836.92 premoženja.

Napredek v letu 1928: Slovenska Narodna Podporna Jednota družtev, 2,388 članov, \$335,452.77 premoženja.

Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota družtev, 1,479 članov, \$106,766.50 premoženja.

Se to omenjamo, da je imela v tem letu pr. S. N. P. J. med 16 jugoslovanskih podpornimi organizacijami v U. S. A. največ napredka tako v članstvu kot v društvih, kar se tiče premoženja, je po napredku na drugem mestu. Ti podatki so na pol uradni od g. I. na Mladines, ki ga Ražalove družbe vest tako čeni.

Ono prokletstvo bo menda ta velika razka med številom društev, članstva in premoženjem, ki ga imate ti dve najbolj značilni slovenski organizaciji, da si katoliška organizacija starejša več kot 10 let od napredne.

Da je tako, veste menda tudi vi, pater Zakrajšek, ki tej dični ljubljanski organizaciji načelujete!

Sapientis sat. S—

K temu pripomnemo samo tole: Veseli nas, da je "Delavska Politika" ko dobro povedala p. Zakrajšku in njegovi organizaciji, kar mu gre. Če bi mi bili resnični in naš list komunističen, bi nas ne prav nič sram tega tudi povedati. Sicer gospoda patra dobro poznamo. Ko je še v Cagu izdal svoje listice, so mu bili komunisti vsi ljudje, ki niso kimali za njim. To nas ne boli. Naši čitatelji vedo, kaj smo in kamo, za druge se pa ne brigamo.

SNPJ ima danes čez 700 društev, okoli 63,000 članov v obeh oddelkih in blizu pet milijonov dolarjev premoženja. Koliko napredka ima katoliška jednota KSKJ zadnjih par let? Zdal smo v težki ekonomski depresiji in rast vseh podpornih organizacij v Ameriki je bolj ali manj zastala. Kljub temu naša jednota še vedno daleč pred vsemi.

Glavobol pospešuje delavnost

Londonski zdravnik dr. Geoffrey Haylock je nastopil z nepričakovano trditvijo na podlagi svojih dolgoletnih raziskovanj, da tovarniški delavci naš v tistih dneh več dela opravijo, kadar jih muči glavobol.

Kako je prišel dr. Haylock do tega ključka? V tvornicah, kjer je vrtil svoja opozovanja, je moral vsaka delavka, preden je spravila k delu, zabeležiti na posebno list kako se ta dan počuti in slasti če jo glava boli. Ob koncu tedna so primerjali te zabeležke z delovnim uspehom posamezne delavice in so ugotovili, da je bil ta uspeh tem večji, čim več jo je v tej dobi bolela glava.

Haylock navaja za to pojav dve pojasnili. Prvič se ženska s glavobolom manj zanima svojo okolico, manj klepeča in je zato bolj koncentrirana v svoje delo. Drugič ji daje ta koncentracija še najbolj pozabiti na bolečino.

Ali je Haylock preizkusil svojo teorijo tudi na sebi in kako se mu je obnesla — tega ne povemo.

Sovjeti so degradirali dva uradnika, sta bila kriva korupcije. Nobene javne stvari ne smeta več imeti! Potanjenost sta kriva za vse delavce. Lani je bilo več takih krivcev, streljenih v Rusiji, dočim so morila prve ste zspri za par let. Letos je že mijejla kasa in — človeška. Boljševiška civilizacija napreduje!

Sovjeti so degradirali dva uradnika, sta bila kriva korupcije. Nobene javne stvari ne smeta več imeti! Potanjenost sta kriva za vse delavce. Lani je bilo več takih krivcev, streljenih v Rusiji, dočim so morila prve ste zspri za par let. Letos je že mijejla kasa in — človeška. Boljševiška civilizacija napreduje!

Čuden denar

obvladuje svet. Če so bi-
 ljudje, ki se niso zavedali
 stare ljudske resnice,
 moral zadnji čas teme-
 morali. Majhen in ne-
 ni se ni navedel na borzi. To-
 razvija siloviti
 kakor ljudstev v ce-
 izumili denar, da
 da bi jim izmenja-
 kakor z mnogimi
 jim je zgodilo tudi
 hlapec postal mogočnej-
 gospodarja in človek je se-
 denarja. Vsi pozna-
 ki jo povzročajo za-
 prometa in vsak
 da diktira Francija
 manj zaradi svoje
 nego zaradi zlatih pa-
 hani Francoska ban-
 svetovna gospodar-
 ima svoje vzroke ne-
 v tem, da sledi denar
 zakonom, ki jih skušajo
 in finančniki zama-
 Človeško življenje je
 z denarjem.
 čisto preprosto ne mo-
 čimiliti.

ames govorimo o denarju,
 seveda zlato, kajti zla-
 mednarodno vrednostno
 vseh stvari, naj si gre za
 za bankovce, ki so kri-
 lam in visoko vrednim
 Prekletstvo denarja, ki
 nam namni vseno, je
 konec prekletstvo zla-
 nepravilno razdeljeno in
 vse svetovno gospo-
 ravilo vse svetovno gospo-
 in ravnatelj. Zlato pa
 izotvetno z denarjem.
 da si je človeštvo razme-
 izbralo zlato za splo-
 vrednosti,
 je dandanes mnogo de-
 kultura še ni obizale
 uporabljajo prav nenavad-
 narne sisteme. Bilo je že
 predlogov, da bi se napra-
 zlata neodvisne in uved-
 merilo vrednosti in bolj
 kaj zaposlujejo takšni na-
 življe glave. Tem naj

Od preprostega naturalnega
 denarja je vodil razvoj do oro-
 nega denarja. Ko so se ljudje na-
 učili obdelovati baker, bron in
 železo in so začeli iz tega izde-
 lovati svoje orodje in orodje,
 bilo naravno, da so spoznali te
 kovine splošno kot koristne in
 zaželjene, pa so jih začeli upo-
 rabljati tudi kot tvarino za denar.
 Plavevali so s kovinastim
 orodjem, kakor sekirami, kond-
 cami kopij itd. Korak naprej je
 bil denar v kovinastih palicah.
 Kovino so prelivali v to obliko in
 si ta denar medsebojno tehtali.

Prvotno so ljudje uporabljali
 prav tako plemenite kakor ne-
 plemenite kovine, ne da bi daja-
 li tej ali oni prednost. A kmalu
 je človeštvo spoznalo, da so plem-
 enite kovine bolj primerne kot
 izmenjalno sredstvo. Niso imele
 sicer neposredne uporabne vred-
 nosti, ali njihovemamamljivo-

mu vplivu so se vdajali vsi, tudi
 primitivna ljudstva. Vsak je
 skušal postati lastnik redke in
 zato dragocene kovine, simbola
 bogastva. Pričela se je vlada zla-
 ta. Spočetka je krožilo v obliki
 palic, dokler si niso maloazijski
 Grki izmislili, da so ga prelili v
 obliko ročnih plošč, ki so nanje
 natiskali državni grb kot jamstvo
 za določeno težo in določeno čis-
 tost. Utvarili so novce, ki so
 se po raznoterih spremembah
 ohranili do današnjega dne.
 (—Zis.)

Vesti iz Jugoslavije

Reparski napad

Ključavničar L. iz Sitenj pri
 Kranju se je vozil na svojem ko-
 lezu iz Litije proti Hotiču. Malo
 poprej se je bil oglasil pri nekem
 znanecu v Litiji, ki mu je dal piti
 toplega žganja. Tako je bil L. ne-
 koliko vrtoglav ter je padel s ko-
 leza ter oblezel. Kasneje ga je
 našel neki posestnik iz Hotiča,
 pa ne na cesti, marveč v gozdu
 nad cesto. L. je pripovedoval, da
 sta ga dva neznanca napadla, mu
 vzela 900 Din, kolo pa sta mu
 vrgla v Savo. Kolo so res našli
 v Savi in ga je L. dobil nazaj.
 Orožniki pa iščejo napadalca,
 odpejvali v celjsko bolnico.

S koso nad soseda

Iz Novega mesta poročajo o
 napadu, ki se je zgodil v Golo-
 blinju. Franc Keše, njegova žena
 in 28-letni delavec Jožef Sitar
 so bili v vinem hramu Ke-
 šetovem, da se pogovorijo o de-
 lu. V hramu je bil tudi posestnik
 Anton Flander, ki se je pre-
 veče naarkal soka ter začel govo-
 riti tako, da so ga drugi začeli
 krotiti. Sitar pa je Flandra po-
 tislil v kot. Užaljeni Flander je
 odšel in blizu Sitarjev hiše s
 koso počakal na Sitarja. Napa-
 del ga je s koso in mu zadel več
 hudih ran na plečih, vratu, glavi
 in rokah. Prihitele so ljudje, ki
 so zelo razžarjena Sitarja od-
 pravili v kandijsko bolnico. Sitar
 je ves oslabljen.

Mater ubil v pljanosti

Dogodek iz vinske sezone, iz
 vinske trgovce:

V vasi Rogoznici pri Sv. Ru-
 pertu v Slov. goricah se je zgo-
 dil. Tamkaž živi posestnik
 Franc Rojko, star 32 let. Pri
 njem živi njegova mati kot pre-
 užitek. Pri Rojkovih so te
 dni začeli s trgatvijo in stiska-
 njem grozdi. Rojko je zelo pil
 novo vino in bil za časa trgatve
 skero stalno pijan. Mati ga je
 svarila in mu branila piti — to-
 da Rojko je bil od vina obseden
 in ni poznal več niti spoštovanja
 do matere. Pijan je zgrabil svojo
 mater ter jo po prepiru vrgel s
 tako silo ob tla, da je materi po-
 čila lobanja ter je takoj izdihnila.
 Svak Rojko je hotel mater
 braniti, pa je tudi njega napadel
 Rojko ter mu zloraj roko. Orož-
 niki so Rojka aretirali ter od-
 dali v zapore v Št. Lenartu.

Stališče socialistov do volitev v Jugoslaviji

Prve dni oktobra je eden od
 socialističnih novinarjev razpo-
 sal vsem sodrugom v Sloveniji
 okrožnico a tako-le vsebino:
 "Dragi sodrug!
 V zadnjem času dobivam od
 vseh strani dopise svojih prijate-
 ljev, v katerih me vprašujejo
 radi nastopa pri predstojećih
 volitvah in obnovitve strankine
 organizacije.
 Novi zakon o društenem in
 zborovalnem pravu vsebuje do-
 ločbe, ki onemogočajo obnovitev
 socialistične stranke Jugoslavije.
 Ako bi hoteli stranko ustanovi-
 ti, bi morali imeti ne samo pre-
 hodno dovoljenje notranjega mi-
 nistra, kateremu bi morali pred-
 ložiti program in statut, da ju
 potrdi, ampak bi morali zbrati
 v celih državi najmanj 22.000 čla-
 nov in to v vsakem srezu države
 po 60, na kar se bi mogli napro-
 sita za končno odobritev stranki-
 nega delovanja in to zopet pri
 notranjem ministru.
 Dokler ni stranke tudi ne mo-
 re biti strankine kandidatne li-
 ste. Pa tudi če bi hoteli posta-
 viti listo naših sodrugov, je ne
 moremo, ker volilni zakon pre-
 dvideva, da je treba zbrati za po-
 stavitve kandidatne liste 80.000
 podpisov in to v vsakem srezu
 države najmanj po 200. Mislim,
 da ni skupine v državi, ki bi v
 roku 25 dni mogla opraviti tako
 gigantsko delo.
 Torej: Strankine kandidatne
 liste ne bo, pa tudi od naših so-
 drugov nihče kandidiral ne bo
 in so vse vesti, ki se s tem v zve-
 zi širijo po delavskih centrih
 navadne izmišljotine, razširja-
 ne od naših starih nasprotnikov
 s namenom, zanesti zmešnjavo
 med socialistično mislečo delav-
 stvo.
 Jas za svoje osebe ne pojdem
 voliti. Tudi moj sodrug, s kateri-
 mi imam priško dnevno se raz-
 govarjati, izjavljajo isto. Opozoril
 bi vas pa na to, da bodo obla-
 sti preganjale vsakogar, ki bi
 skušal javno propagirati volilno
 ubitenco. Vendar se je treba
 zavedati, da volilne dolžnosti ni
 in da zakon daje vsakemu volil-
 cu na prosto, ali se udeleži vo-
 litve ali ne. Zato vam priporo-
 čam, da skušate vsak akt nasi-
 lja, ki bi ga ugotovili, točno opi-
 sati in z navedbo imen prizade-
 tih ter prič poslati meni, nkar
 bom v zaščito državljanske sva-
 bode ukrenil potrebno, da se
 krivci po zakonu kaznujejo.
 Iz pozitivnega vira mi je zna-
 no, da je zveza industrijev v
 Sloveniji izdala dne 18. septem-
 bra 1931 št. 3724 okrožnico na
 vsa podjetja, v kateri poziva
 podjetnike, da naj se udeleže vo-
 litve. Med drugim pa stoji v tej
 okrožnici tudi naslednji odstavek:
 "Podjetniki naj tudi skuša-
 je pri svojih nameščencih in de-

lavcih zbuditi zmisel in zanimanje za te volitve, ter jih opozoriti na njihovo važnost z ozirom na konsolidacijo političnih in gospodarstvenih prilik naše združene domovine ..."

Delavci in nameščenci naj se zavedajo, da so v svojih odločitvah popolnoma svobodni. Nihče naj se torej ne boji kakšnih groženj, pa naj bi jih izustil kdorkoli.
 Sicer pa citajte "Delavsko politiko!"
 S sodružnim pozdravom!
 (Podpis).

V tem komunikatu, napisanem sicer v obliki privatnega pisma, je razloženo stališče socialistov glede volitev. Komunikate se obrača torej do sodrugov, naj ne gre do volit, ker socialistične volilne liste ni mogoče sestaviti in ker socialistična stranka ni dovoljena. Tudi opozarja komunikate na pritisk industrijev in na volilni teror, ki se obeta, ter proziva sodruge, naj opišejo in javijo vsak prizor terorja. Po zakonu je namreč vsak volilni teror kaznjiv. Izjavljal ga bodo sicer kljub temu, kar nam najbolje kaže okrožnica Zveze industrijev, pa tudi druge okrožnice raznih uradov in oblasti.

RAZNE VESTI

Ustanovitev Mooneyjevega obrambnega kluba

St. Helens, Ore. — Da nudijo redne dohodke gibanju, da se osvobodijo Mooneyja in druge vojne jetnike, je bil tukaj ustanovljen Mooneyjev obrambni klub. Tovarniški delavci se zavezujejo, da bodo mesečno prispevali po deset centov, dokler ne bo Mooney prost.
 Glavni namen teh klubov, ki bodo ustanovljeni tudi v drugih mestih, naj bi bil, nuditi ljudem, ki vodijo obrambo, stalne dohodke. Sedaj se večkrat prigodi, da so v finančnih škripcih, radi česar trpi obrambno gibanje.

Prizadevanja za poravnavo tekstilne stavke

Boston, Mass. — Governor Ely je objavil pismo, v katerem citira tekstilne barone, ki so mu obljubili, da se pripravljajo u-makniti 10% redukcijo v law-renskih tovarnah in plačevati odrastlim moškim delavcem \$18 na teden. To obljubo so mu dali, ko jih je urgiral, naj se poravnajo z delavci v svrhu končanja stavke. V tem slučaju bi on imenoval posebno komisijo, ki bi preredovala in priporočala plače za vsa tekstilna industrija v Massachusettsu.

Število porok pada

Chicago. — Število poročnih licenc v prvih desetih mesecih tekočega leta je bilo, za 15% nižje v primeru z isto dobo v prejšnjem letu, kot kaže poročilo okrajnega urada.

GLASOVI IZ NASELBIN

(Nadaljevanje s 2. strani.)
 ške, ne več za zmerni "uma aviti mec".

To sem napisal ne zato, da bi ideji nasprotoval, ali bojim se, če bi se ideja izpeljala, da se bo marsikateri hudoval na poročevalca, ako bo šel v Rusijo. Ko sem v stari domovini trdo delal v premogovniku, je bila glavna hrana žganci in fižol. Prišel sem v Ameriko in delal tudi v premogokopu in sem bil bolj svobodni, hrana je bila vsak dan meso, pečenka in vse drugo boljše in povrh še pivo, pa se nisem dolgo mogel privaditi in bi najraje šel nazaj v staro domovino, četudi je bilo tam vse slabše.

S kolekto je v sedanjem položaju tudi težko. Ne verjamem, da bi mogli tisočak nako-ekati. In tisočak pa je vse premalic in je boljše, da se idejo opusti, ker imamo drugih kolekt dovolj brez te. V Zedinjenih državah imamo vaega zadosti, nekateri pravijo, da še preveč. Kar je preveč, bi se lahko odpravilo revščino, ako ne bi bilo delavstvo tako razdeljeno v rane stranke in stranciše. Zato pa pripravodam, da bi se delavstvo zanimalo za probleme tam, kjer je delovalo za izboljšanje delavskega položaja. Delavski položaj bi se lahko izboljšal, ako bi delavstvo hotelo. Ker delavstvo noče, naj pa revščino trpi! Naj star pregovor pravi: "Pomagaj si sam, potem ti bo tudi Bog pomagal!" (In Bog je menda kapitalizem.)
 Nace Ziemberger.

Zepni tatovi

Milwaukee, Wis. — Plutokrati našega mesta pridrejo vsako jesen masno gonjo, nekaj divjiov na žep ljudstva za takozvani Community Fund.
 Določile se je, da se mora nabrati \$1.285.000 dolarjev, toda nabralo se je 40.000 več. To je povzročilo, da so kapitalistični časopisi peli slavoapeve — o radodarnosti ljudstva.
 Toda ljudstvo ni bilo radodarno, ker denar so mu onostavno vseli, iz žepov. V vsaki tovarni, v vsakem uradu, v vsaki delavnici so onostavno diktirali delodajalci, koliko morajo njih sužnji dati.
 Oropali so celo ženske, katere čistijo po uradih za beraške cente, dolge ure, od večera do jutra, celo noč, da preživijo svoje družine.
 Tudi te revne matere, vdove in stare ženske so oropali za njih revni zaslužek ene noči.
 Oropali so delavce v najbolj rasputih mušnicah, kot je na primer Seaman Body Co., kjer delajo samo po par dni na teden in nikdar ne vedo, kdaj bodo agubili še ta bori zaslužek; pa so morali prispevati \$2.190. Pri Phoenix Hosiery Co., kjer so jim znižali plače že za 55 odstotkov v enem letu, so morali oni, ki niso bili na stavki, prispevati \$2.460.
 Povsod se je vrnila ta prisiljena kolekta z največjo brutalnostjo, pod strašnim pritiskom, potom groženj odpovedi dela ali službe.
 In naša plutokracija se je radovala in ponosno kazala svetu — kako skrbi za revne!
 Pa bo s farizejsko krinko, pod krinko svojega puhlega krščanstva, delila miloščine z denarjem, ki bo še ostal od lepih mašnih plač stotin uradnikov in zajedalcev raznih "dobrodelnih" družb.
 Cerkevne organizacije bodo oplešale to svoje krščanstvo s tem denarjem, medtem ko na primer katoliška cerkev, katere bogastvo šteje v tem mestu nad 80 milijonov dolarjev, ni dala niti centa, dasiravno stanuje njej "viki-pastir" v milijonski palači in se kopiri ko kak indijski knez, čeprav je zastopnik tkega, ki ni imel prostora, kamor bi položil svoje trdno glavo.
 Toda ne samo delavci so darovali in prispevali, o ne — tudi naša plutokracija je odprla svoja "zlata" srca. Tako je daroval gospodin Sherby Becker, kateri je nedavno podedoval še 4 milijone dolarjev, cel tisočak, kar je jako mnogo, ako upoštevamo, da znaša čisti dohodek njegovih posestev v Milwaukeeju 400.000 dol. na leto. Gospod živi na posestvu, ki meri 4000 akrov krasne zemlje in sicer v državi New Jersey, da mu ni treba plačevati davkov v svojem ljubljem rojstnem mestu.
 Gospodin Pabst je daroval tudi

cel tisočak od svojih milijonskih letnih dohodkov. Sileno vsi drugi veliki denarni knezi, veliki katoličani in še večji patrijoti.

Najlepše se je odrezal mr. Walter Gifford, predsednik American Telephone Co., kateri je od svojega petmilijonskega dobička, katerega mu je prinesla telefonska podružnica njegovega trusta v Milwaukeeju, poslal odboru Community fonda lep brzojav za 36 centov in to ponudi, ko je bilo ceneje!

Tako se bo sedaj pri nas delilo miloščine in za vsakim grilajjem, ki ga bodo prejeli siromaki, bo stala nuna in ga solila s kričem v roki in oblačnimi frazami.

Ta sklad ni ničesar drugega, kakor propaganda za vero in o ni slepi patrijotizem, kateri povzročajo vojne in sovraštva med narodi in ljudstvi, ki še ne poznajo resnice.

In baš ti isti ljudje, ki se navdušujejo za te vrste dobrodelnosti, so prvi in glavni zagovorniki sistema, kateri je odgovoren za vso to bedo in za ta bedni položaj, ki vlada v deželi.

Reci jim, da delavstvo ne mara dobrodelnosti, temveč da hoče delo, da hoče imeti priliko, da se potom poštenega dela pošteno preživi, reci jim to, pa ti bodo rekli, da si — boljše!
 Spartak.

Angleži varčujejo

Ramers na Angleškem se zdaleka niso tako slabe kakor so na Nemakem, pa voseno "standard of life" (življenjska stopnja) stalno pada, slasti odkar je padla vrednost funta. Povsod se vidi, da Angleži ne jedo več le z valiko člico, ampak vsi se omejujejo in varčujejo. Ne samo skromni delavci, ampak tudi bogati lordi in veletrgovci.
 Kraljevo sponažo so znižali za 80.000 funtov na leto in ravno tako so znatno znižali dohodeke za člane kraljevske rodbine. Vsa kolotni ples dvorskih uslužbenecv so odpovedali. Več članov kraljevske rodbine je opustilo svoje konjušnice in bodo imeli le še po enega konja za jelo.
 Lord Lansdale, ki je gojil slasti konje za dirke, je vse konje prodal, izjavil pa je obenem, da zaradi snižanih svojih dohodkov ne bo mogel več tako podpirati raznih dobrodelnih ustanov kakor jih je prej. Gospa Montbatten, rojena princesinja, je prodala svojo aijano palačo v Park Lane in izjavila, da bo živela poslej popolnoma skromno in priprosto. Gospa se bo preeslila v opremljeno najeto stanovanje.
 Velike pojedine so vse odpovedane. Tudi vojaško varčuje. Drugi bataljon škotskega gardnega polka so n. pr. premestili in Aldershot v Windsor. Bataljon je korakal na svojo prošnjo peš, da prihrani stroške za prevoz.
 Nekaj boljše pa se godi v teh težkih časih knjigarjem. Pokazalo se je namreč, da ljudje dosti več berejo, odkar ostajajo doma, to pa pride prav knjigarjem in pisateljem. Ravno tako se dvigajo tudi naklade časopisov, ker je časopis le še najcenejša zabava.
 Kandidatje delavske stranke izbrisani
 Philadelphia, Pa. — Kandidatna lista neodvisne delavske stranke, katero so v tem mestu ustanovili pleteninarski delavci, ne pride pred volice. Volilni odbor jo je zavrgel radi nekih tehničnih. Ker ima pa socialistična stranka iste kandidate, odlok volilnega odbora ni usodepoin in delavci bodo lahko zanje glasovali na socialistični glasovnici.
 Emil Rieve, predsednik pleteninarske unije, je rekel, da bo šlo delo za ojačanje delavske stranke kljub diskvalifikaciji liste naprej.
 "So knjige, ki niso niti vredne, da jih pogledaš" meni neki kritik. — Naša hranilna knjižica spada med te knjige.
 Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko polijete svojem v domovino.

Glad jih čaka ...

Tone Seliskar:

ZLATA RIBA

— Kje...? V gostilni — v kavarni...? Ni se mogel in se ni mogel domisliti, kaj mu je naročila. Potegnil je iz žepa bankovec, pomahal z njim po zraku in si dejal:

— Eh, se bomo že našli! Stopil je na breg. Tam so bile mizice in stoli. Sedel je, potrkal ob mizo.

— Slivovke! je zaklical. Spil je nekaj kozarčkov zganja, plačal, spravil drobšč in se odmajal. Zapel si je nekakšno pesem, obstal sredi ceste in vsakega, ki ga je srečal, je ustavil.

— Čujte, gospod, ali ste vi zlata riba? — Smejali so se mu.

— Hudiča, zlata riba —? Čak no, aha, tamle bo... —

Stopil je v neko majhno kavarno, v kateri ni bilo žive duše. Natakarcica je dremala ob klavirju. Ko je prikolovratil Polde, se je sunkoma zgenila, si pomela zaspane oči in zazdela. Polde je obstal sredi sobe, buljil z zatekulimi pogledi po praznini in se končno opotekel k mizi.

— Steklenico piva... Ho, ti, poznaš Ceno...? Ne — Pa ne!

Natočil si je v visok kozarec, da so se pe-ne razlile po mizi, izpil, naslonil glavo v dlan in zastrmel v obupno pijanost. Mize so postale nekam žive, slike na steni visle vse po strani... Udaril je ploško po mizi in dognal:

— Prokleta španjo je vse to... —

Oči so mu tipajoč begale po steni in prišle do okna. Tam je stala na podstavku velika steklena posoda, v njej je bila voda, v kateri so plavale rdeče ribice. Kadar so se obračale proti luči, so se svetile kakor žive zlate ploščice.

Polde je debelo pogledal.

— Zlate ribice! je vzkliknil.

Zamajal se je k oknu, sedel na stol, pomaknil glavo tik k steklu. Ribice so plavale mirno, leno, široko so odpirale usta in resno so gledale z svojimi velikimi črnimi očmi.

V njegovih očeh se je živo blesketalo. Sprva je razločil vsako posebej, potem so se vse združile v zlato, lesketajočo se črto in končno je bila pred njim ena sama velika, okrogla zlata plošča, ki je venomer spreminjala barvo.

Odmečnil je glavo, potrepjal z očmi in poklical natakarcico.

— Dajte mi eno zlato ribo!

Natakarcica se mu je smejala.

— Kaj boste z ribo! Saj niso na prodaj!

Polde jo je gledal jezno, obrvi so se mu namršile.

— Zlato ribo! Plačam jo!

Vrgel je kovačje na mizo in zavpil:

— Zlato ribo!

Dekle je šlo v kuhinjo. Prišel je kavarnar in ga hotel pomiriti.

— Čujte, dajte si dopovedati: ribe niso naprodaj!

Polde je vstal, divje se je ozri okoli sebe in zgrabil za stol.

— Zlato ribo! Tu je denar!

Možakar je videl pet desetakov — ribice so po pet dinarjev — kaj ima norec ribo, če hoče! Prinesel je iz kuhinje majhno pločev-

nasto škatičo, segel z roko v vodo in ujel ribico. Ko jo je spustil v škatičo, jo je dal Poldu.

— Zdaj pa kar spat, in pazite, da vam ne skoči na tla!

Polde se je zaletaval ob mize, postavil škatičo predse in se nagnil čeznjo. Tedaj je ribica začefetala, se pognala preko nizkega roba, padla na mizo, udarila parkrat z repom in zdrknila na tla. Nekaj časa je ležala mirno, potem se je odgnala od tal, padla nazaj in trepetala. Polde je poklenil, jo pobral, se s težavo pobral, jo stisnil k sebi in se zazibal na cesto.

Zunaj se je naslonil na drevo, stiskal ribico k licu in bledel:

— Hoj zlata ribica, sedaj te imam! Hoj... —

Skušal je napraviti nekaj korakov, pa se je moral nasloniti na drugo drevo.

Iz ozke prečne ulice sta prišla moški in ženska. Moški je takoj zavil v kavarno, ženska pa, Cena, je stopila k drevesu, ko je spoznala Polda. Iz njenih ust je prihajal vonj po sladkem likerju. Bila je malce vinjena in je, misleč, da jo Polde čaka, kakor sta se zmenila, naglo govorila:

— Čez nekaj časa pridi v kavarno! Pozdravila te bom kot svojega brata. Naročil si silivovke —

Sele sedaj je opazila, da leze vase in da se ji samo bedasto smeje. Pijan je bil do nezavesti. Srdita jeza jo je popadla, zgrabila ga je za rame in pridušeno kriknila:

— Kje je moj denar?

Polde pa ji je pomolil pred oči rdečo ribo, ki jo je stiskal v roki in se režal:

— Jo že imam... Hop... jo že imam!

Cena ga je sunila v prsi. Zamajal se je, spodneslo ga je in telebnil je na tla. Noge je skrčil k sebi, preobrnil se je na stran in ta hip zaspal.

Sunila ga je z nogo in siknila:

— Pes umazan, vse si mi pokvaril!

Obrne se, pljujne še vanj in gre za moškimi, ki jo je že prišel iskat na prag.

Marjeta je prišla domov že pred mrakom. Podojila je otroka, ki se je igral sedaj na travi v zahajajočem solncu, pospravila je v baraki in ves čas se je zadovoljno oprijemala misli, ki jo je vedno znova naskakovala:

— Bo! Samo kako stalno službo mora dobiti. Šla bom h gospodu, pri katerem sem služila. Pozna mnogo ljudi v mestu, pa bo že kje dobil kaj primernega zanj.

V duhu si živo slika: Stanujejo v prijazni hiši. Skozi okno se vidi na cesto ali pa na grad. V kuhinji je belo ognjišče, omara za posodo, miza... V sobi sta dve postelji, nad njima visi slika Marije z Jezuškom v naročju, na oknih cveto pelargonije... Zvečer pride Polde domov. Truden bo in zadovoljen. Posmejal se ji bo, ko ga bo čakala v belem predpasniku in vsi trije sedejo potem k pogrjnjeni mizi —

V škafru je ležala v vodi riba. Z nožem jo je odprla, očistila jo luskin, iztrebila drobovino in jo še enkrat splaknila s svežo vodo. Zrezala jo je na majhne kose, jih zložila v skledo in nasolila.

(Konec prihodnjik.)

dvoraa prišel prezgodaj. Dosti prezgodaj! Na, ta bo lepa! In res je bila lepa! Zelo lepa! Moja vsega spoštovanja vredna tačka se ni dala pregovoriti, navzlic vsem mojim obupnim protestom, da ne bi sama odnesla ploško k fotografiju, da jo razvijem. In kar počakala je tam! In mi kopijo lastnoročno prinesla! Kopijo, ki me je predstavljala v nežnem objemu z Milo!!! Konec?

Drugega nimam več povedati. Naj živi Daguerre, izumitelj fotografije!

S. A.: **SOLNICA**

On in ona sedita pri večerji. Mladoporočnica sta, tako "mlada," da med vsakim griljajem, ki ga neseta k ustom, nežno pogledata drug drugemu v oči in si med vsakim požirkom stiskata roke. Vendar je videti, da mu večerja dobro tekne in da je ona zaradi tega vsa srečna.

"Ali ti tekne, dragi?" vpraša ona in videti je kakor mala šolarica, ki čaka pohvale.

"Izvrstno!" hvali on in jo ves čas očaran ogleduje med tem ko žveči. "Kako se ti je spet ta večerja posrečila! Ta jajček! Ta krompirček! Prava posojija."

"Saj pretiravaš, ljubček," se brani ona in zardi kakor pri prvem poljubu.

"Ne, resnično!" ji zagotavlja, "Veš, če človek toliko let poseda po gostilnah... joj, če bi samci slutili, kako dobrote prinaša zakonako življenje, ne bi bilo nobenega samca več na svetu. Žal mi je za vaš dan, ki sem ga zamudil." Prijel je njeno roko in jo nežno stisnil.

"Oh, to praviš tako ob začetku — toda kasneje..."

"Ali, dete, kako moreš tako govoriti! Ali si moreš sploh misliti kaj lepšega od lastnega gospodinjstva, od skrbeče ljube žene ob svoji strani? Pridi sem, zaslužila si poljubček!"

"Ne, prosim, Ivan, potem! Najprej pojej, jajček se bo ohladil in krompirček!" S silo jo ekuša priviti k sebi.

"Moj Bog, solnica" — vzklikne ona, "vidiš, prevrnil si solnico. To je posledica..."

"Kaj za to," se veselo zaameje on in jo potegne k sebi. "Sol ne pušča madežev. To ni nikaka nesreča!"

"To pomeni nesrečo!" se brani ona. "Ali ne veš, kaj pomeni prevrnjena solnica?"

"Nerodnost!"

"Ne, to pomeni preprič!"

"Preprič med nama, zaljubljenca? Ha, nisem praznovaren."

"Jaz pa sem. Moral bi se ozirati na to."

"Torej te ne smem poljubiti?"

"Bodi pameten, jed se bo ohladila. Pojdi, pusti me!"

"Dobro, če ti je jed važnejša od moje ljubezni, te lahko tudi pustim."

Vidno užaljen je sedel nazaj na svoj prostor in se poglobil v večerjo.

"Kako moreš tako govoriti, Ivan," vzdihne ona tesnobno, "saj mislim samo dobro."

"To praznovanje je že kar smešno! Kak opravke naj ima prevrnjena solnica s harmonijo dveh src? A ženske ste že take! Če vam skoči mačka čez pot, ali pa pajek..."

"Ali Ivan..."

"Nehaj — sicer pa lahko odneseš večerjo ven. Ne bom več jedel."

"Zakaj ne maraš več? Pravkar si še trdil, da ti izvrstno tekne?" ga vpraša vsa začudena.

"Dokler nisam prevrnila solnice — in da veš, jajček je mnogo prealan in..."

"To ni res!"

"Kaj ni res?"

"Da bi bila jaz prevrnila solnico. Sram te bodi, Ivan. Sam veš..."

"Vem, da si bila ti vzrok, da se je solnica prevrnila. Ali morda tajiš?"

"Jaz? Vzrok? Vsa je zardela od razburjenja. Tu se pa že vse neha. Zdaj hočeš še name zvaliti krivdo..."

"Mar hočeš tajiti, da si se branila, ko sem te hotel poljubiti?"

"Ti si prevrnil solnico!"

"Ti si se branila!"

"Ti si kriv, da..."

"Zaradi tebe se je prevrnila solnica!"

"Ti si prevrnil solnico!"

"Vraga vendar! Če nočeš, da se kaj prevrni, kar moki!" "Ti si..." "Molči, ti rečem, če ne..." Tedaj se ona zgrudi v naslanjač in zahtti. On vstane in s trdimi koraki odhiti v svojo delovno sobo. Glasno zaloputne vrata za seboj.

"To je tvoja ljubezen," zajeci ona in ihtenje postane glasnejše.

"Neumne babe s svojim praznovanjem!" godrnja on v sosednji sobi.

ZA KRATEK ČAS

Piahi zaljubljenec

Takole je napisal: "Moja sladka golobčica, ljubim te. Ljubi me tudi ti! In pridi k meni. Tisoč gorečih poljubov te čaka."

Ko je prebral, je rastrgal in iznova napisal:

"Lepa gospodična, moram vam priznati svojo ljubezen. Ne bodite trdošarci in poskusite tudi vi mene malo ljubiti. Napišite mi vsaj dve prijazni vrstici. Priaršno vas pozdravlja."

In je vnovič ispremenil: "Plemenita žena, oprostite mi, da vas ljubim. Da bi tudi vi me ljubili, se ne držem upati. Vendar mi vsaj dovoljite, da vas pozdravim kot vaš dober prijatelj."

Spet je rastrgal in napisal: "Milostrljiva! Nekaj bi vam rad izdal, pa nimam poguma. Le vdan pozdrav se vam upam poslati."

Naposled se je pismo takole glasilo:

"Gospodični Mileni Mesarjevi, tu. Spoštovana gospodična, pozdravljam vas z odličnim spoštovanjem."

Tega pisma mu ni bilo treba več odpisati. (Simplizissimus.)

Razne zanimivosti

Najgloblji rudnik na svetu
Zlatorov Morro-Velho v Braziliji, ki so ga ustvarili odlični angleški rudarski inženirji, ima s svojo globino 2.4 km rekord na zemlji. Sestop se more izvršiti le v raznih postajah: strmovlak all žičnica, vzpenjača itd. Za vsot pot rabila cele štiri ure. Velikanska zračnica se trudi, da bi ohladila malone neznošno vročino na dnu. V minuti se porine 30,000³ v jaške, jame in preduhe.

Podpore nezaposlenim na Angliškem

Ogromne vsote, ki jih izdaja Angleška letno in dnevno v podporo svojim nezaposlenim delavcem, so med najvažnejšimi čini telji, ki so jih spravili v gospodarsko krizo. Pravkar jim je namenila spet 20 milijonov 700,000 funtov, od katerih dobe centrale za nezaposlene 13,700,000 funtov, fond za gradbo cest pa ostalo.

Celotna vsota daje naslednjo sliko:

Naknadno 1,700,000 funtov o-srednjemu uradu nezaposlenih za zagorovalne avrhe.

Naknadno 3,000,000 funtov za prehodna plačila in podpore pa skladu za nezaposlene in za upravne stroške.

9,000,000 funtov za kritje deficita v skladu za nezaposlene.

Naknadno 7,000,000 funtov za predume na sklad za gradnjo cest.

Za one, ki so oslabil

Ljudje, ki so oslabil in oslabil, bodite dobe v Nuga-Tone zdravilo zdravilo, ki jim daje novo življensko moč. Očisti život kolonjskih celic, očisti organe in daje novo moč življenju in mišicam. Nuga-Tone je del te milionske moči in leži v vsaki celici. Je in veže moč. Bo pomagal tudi vam, Nuga-Tone se prodaja v lekarnah. Ako se lekarnar nima, pošite mu, naj ga naroči za vas.

Skupni proračun za podporo zavarovanja 16,808,000 funtov za same podpore 33,000,000 funtov, za sklad za gradnjo cest 000,000 funtov. 116,000,000 funtov je v dolelej za zakonito najvišje tova za brezposelnostni sklad. T gromna vsota pa je že izčrpa in deficit bo treba kriti z novostami. Te številke dajejo najboljšo zorno sliko o katastrofalnem spodarskem položaju angle države.

Hiše iz zlata

V mestu Guanajuato v M ki so prišli na to, da je ve hiš v mestu zgrajena iz majjala, v katerem se nahaja go zlata. Na to pa so prišli v najnovjšem času, ko je nila neka železniška družba večati kolodvor, vled časa morali podreti več poslopj so pa hiše podrii, so dali v kosov starega gradbenega terijala preiskati in preial je dognala, da se nahaja v rem materijalu toliko zlata bi se njegovo pridobivanje izplačalo.

V NAJEM SE ODDA

štiri sobno stanovanje, gor na peč. Po zelo zmerni cen glasite se na: 5022 N. K Ave. Tel. Palisade 0829, C go. III.—(Adv.)

Sloan's Liniment

STAR IN ZVESTI PRIJATELJ

je ta poznana banka vsem svojim odjemalcem, katerim vedno rada pomaga in daje nasveta. Ona obavlja vseh vrst bančne posle in prodaja "šifkarto" vseh družb.

Ne pozabite se obrniti na njo kadar kaj potrebujete.

Vaši prihranki so zavarovani pri

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenakem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

L. Waldau: USODNA FOTOGRAFIJA

Moja tačka je izgubila ravnotežje. Od jeze in užaljenosti je vse kar kipelo v njej. Prišla je bila namreč od fotografa...

"Taka nesramnost! Nezaalila! Dve sto Din za teh par slik! Ne, tako odiranje! — Toda če bi bil tili (tako dolg "ti" sem jaz pri njej zmerom!) malo bolj ustrežljiv, če bi imel nekaj več zmisla za družino, potem človek ne bi bil navezan na tuje ljudi, potem bi bil lahko ti napravil slike za moj rojstni dan! Drugod ljudje vse sami fotografirajo, ti pa še aparata nimaš! — Res lep zet! Nate sem lahko ponosna!" In tresk! so se vrata zaprla.

Poskusil sem se delati potrtega. Takrat pa je prišla moja žena.

"Vidiš ljubček, kaj mama ima prav za prav prav! Ali ne bi bilo lepo, če bi imel aparat? Danes popoldne, saj veš, smo namenjeni v Blatno vas in jaz bom prvi v novi jesenski obleki! Ali ni lepo, če ima človek potem v sliki lep spomin? Kaj praviš?"

Uro nato mi je prodajalec že razlagal:

"O, fotografiranje je dan današnji prava igrača! Vi samo pritrpete, mi pa razvijemo in kopiramo!"

Zadovoljen sem se poslovil v ljubko priročno sklopno kamero in pritlikinami — "samo" dober tisočak lažji ko prej!

S precejšnjim veseljem so sprejeli doma vest o moji kupčiji. Moja žena je bila vsa blažena. Le tačka je menila črno:

gledo: "Na te slike sem res radovedna!"

"Kaj bi lagal: meni ni bilo nič bolj pri duši!"

V Blatni vasi. Tam imajo staro graščino in lep vrt okoli nje. Tačka je bila vsa navdušena: "Stojte! Tu se bomo slikali!"

Napravili smo skupino. Postavil sem stojalo. In zdaj še aparat. Hudiča — kako se pa stvar odpre? Vrtim sem, vrtim tja, zaman! "Sezam, odpri se!" Mali črni zabojček pa na to niti ne misli! Ze dekujejo opombe in zbadljivke: "Daj no že, požuri se, ljubček!" — "Jež, kako si neroden!" — "E ja, moj zet, e ja!" Vae bolj postajam nervozen. Zdejaj pa iznenada: tresk, aparat mi zdrkne iz rok in — čudež vseh čudežev — obleži odprt pred mojimi nogami! Rešen sem! Vatavim ploško, zaprem kaseto, boječe opozorim: "Prosim, lepo prijazno!" — Klek! posnetek je narejen!

Hotel sem sklopiti aparat. A kaj je spet to? Aparat se ne da zapreti! Na noben način ne in ne. Naj sem še tako stiskal in pritiskal — ni šlo! Gromska strela, kaj naj storim? Besen sem vzel harmoniko pod pazduho in odkorakal za svojo družino.

Tedaj mi pa pride v gostilni v Blatni vasi resljna misel. Moja častivredna tačka je ravno hotela sest, takrat pa ji po bliskovito porinemo uporniško "harmoniko" pod — no, saj ste uganili. In glej: njen veliki cent dobre vage je zalegel! Z globokim vzdihom se je aparat zapri; na žalost za smerom! Priznanje z vseh strani. Postal sem junak dneva. Toliko, da me niso od navduše-

nja kamenjali. Bilo je prekrasno.

Naj živi Daguerre, izumitelj fotografije!

Približal se je 60. rojstni dan moje vsega spoštovanja vredne tačke. Hotel sem popraviti, kar sem ga polomil v Blatni vasi. In sem kupil nov aparat. Zraven pa še bliskovni prašek. In sem se dal tudi natančno poučiti, kako se s takimi stvarmi ravna. To pot mora iti vse po sreči, zakaj drugače — kdo ve, kaj me čaka!

Slavnostni večer je bila velika društvena soba pri "Meseni klobas", kjer smo slavili tačin jubilej, nabit polna dragih gostov: vsi sorodniki in vsa preljuba svačica se je odzvala povabilu in prišla. Natakarcica, zala, okroglolična Mila (moja dobra prijateljica!) je imela polne roke dela.

Naposled po večerji je stvar "dozorela." Dal sem znamenje, in gostje so se zgrnili okoli slavljenke. Postavil sem aparat, ga nameril, natresel bliskoviti prašek, porinil kasetov v aparat in utrnil električno luč kakor je predpisano. Nato sem ob svitu svoje žepne svetiljke še enkrat preletel vso skupino. Prav dobro! Zapalil sem z vžgalnikom vrvice za bliskovno luč. Prasketaje je lezla iskra po vrvi. Hitro planem na svoj prostor, kjer je stala moja prijateljica. In — saj je tema in zabliskalo se tudi ne bo kar koj — stisnem okroglično Milo v objem! Vroč se se stislanje najine ustnice — tedaj pa čisto iznenada: vvvummm!! se zabliska! Sinila ava narazen! Grm in pek! Ta blisk je brez